

Ünite

11

Cümlenin Öğeleri

**Hangi
KPSS?**



Hangi Tipte Sorulur?

2021 KPSS: Öznesi sıfat tamlamasıdır.

2020 KPSS: Yüklem belirtili isim tamlamasıdır.

2019 KPSS: Öznesi sıfat tamlamasıdır.

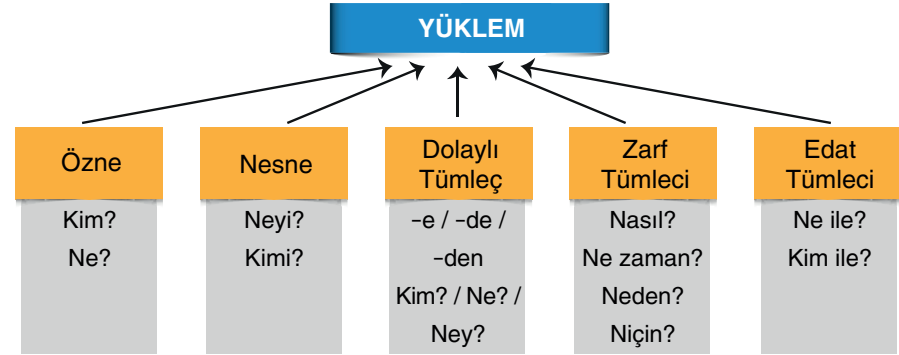
2018 KPSS: Sadece özne ve yüklemden oluşmuştur.

2017 KPSS: Öznesi sıfat tamlamasıdır.

CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlelerin Ögeleri Bulunurken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Hangi sorunun hangi ögeyi bulmaya yönelik olduğu kesinlikle bilinmelidir.
- Önce yüklem ardından özne bulunmalıdır.
- Ögeler bulunurken bütün sorular yüklemle sorulmalıdır. Öğrencinin en büyük hatası soruyu fiilimsiye de sormak oluyor. Sorular fiilimsilere asla sorulmaz, yükleme sorulur.
- Tamlamalar, ikilemeler, deyimler, atasözleri, iç-içe girişik birleşik cümleler bölünmez, tek öge kabul edilir.
- Ünlemler, bağlaçlar, ara söz ve ara cümleler cümle dışı öge kabul edilir.
- İsim cümleleri çoğunlukla özne ve yüklemden oluşur. Çoğunlukla, her zaman değil!..
- Gizli özneler öge sıralamasına dâhil edilmez.



YÜKLEM

ÖRNEK Görükle Hangi KPSS'de yaptığım çift dikiş Türkçe konu tekrarımda kırk dört öğrenci vardı. (İsim yüklem)

Süleyman Musab, Ercan Hoca'nın koymak istediği isimmiş. (Tamlama yüklem)

Teşekkür ederim böyle baktığın için. (Birleşik fiil yüklem)

En başarılı öğrencimdi Hüseyin. (Tamlama yüklem)

Değerin, öğretmenin gözünden düştü. (Tamlama + deyim = yüklem)

Düriye'nin etekleri zil çalıyor. (Tamlama + deyim = yüklem)

Çocuğun etkin okur kimliği kazanmasında nitelikli çocuk kitapları ile buluşması sürecin en önemli adımıdır. (Yüklem isim tamlaması)



ÖZNE

- Yükleme sorulan “Ne, kim?” sorularının cevabıdır.

ÖRNEK Yaşamak zevki nedir bilmez ölümden korkan.

Ahmed Arif’in Otuz Üç Kurşun şiiri, beni her okuyuşumda etkiliyor.

Utanmıyorsan dilediğini yap, Hz. Muhammed’in sözü.

Sence de açık değil miydi sorunun cevabı?

“Benim sanatım kriz-entelektüel.” demişti Necip Fazıl bir röportajında.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı. (Ben gizli özne)

Duydunuz mu dışarıdan gelen sesi? (Siz gizli özne)

Yalnızca yüksek kavak ağaçlarının tepelerindeki yapraklar, birer renkli fener gibi bir süre daha ışıklı kalırdı.

- Yıllardır KPSS ile uğraşan, bitmek tükenmek bilmeyen enerjileriyle sınava hazırlanan, ailesine etrafına mahcup olmamak için ve aynı zamanda geleceğini kurtarmak için gayreti elden bırakmayan öğrenciler; elbet bir gün yılların cefakârlığının meyvesini çok güzel bir şekilde ele alacaklar.

BELİRTİLİ NESNE

- Yükleme sorulan “Neyi, kimi?” sorularının cevabıdır.

ÖRNEK Ahmed Arif, 1985 yılına ait olduğunu sandığım siyah beyaz bir klipte, parmaklarında tavuk teleği mızrabı, elinde sazıyla bu şarkıyı okuyor.

Bir daha sakın söyleme şu sözü!

“Terk Etmedi Sevdan Beni” şiirini okursan anlarsın seni ne kadar sevdiğimi?

Sinek, içine girdiği şişenin camını fark edemiyor ve her çıkmak istediğinde başını cama vuruyor ama buna bir anlam veremiyor.

Bu bahçelerin amacı, hastaları hastanelerin ve tedavi merkezlerinin soğuk ve stresli ortamlarından bedenlen ve fikren bir nebze olsun uzaklaştırabilmektir. (“Olan ne?” diye sor.)

BELİRTİSİZ NESNE

- Yükleme sorulan “Ne?” sorusunun cevabıdır.

ÖRNEK Yaşamak zevki nedir bilmez ölümden korkan.

Hz. Ali “Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum.” demiş.

DOLAYLI TÜMLEÇ

- Yükleme sorulan “Nereye, nerede, nereden, kime, kimde, kimden, neye, neyde, neyden?” sorularının cevabıdır.

ÖRNEK Toplantı salonunda, Müdür Bey’e, önemli konulardan söz ettik.

Evde, iŖte, arkadaŖ ortamında; herkese kibar davranır.

Asla vazgeçmedim seni sevmekten.

Her zaman dostlarımızın sıcaklığına muhtacız.

Her sanatçı baŖlangıçta büyük sanatçıları taklit ederek iŖe baŖlar.

Mor dövmelerle iŖlendi gğsmze karlı dağların Ŗanlı bayrağı.

ZARF TÜMLECİ

- Yükleme sorulan “Nasıl, sniçin, ne zaman, ne kadar, neden?” sorularının cevabıdır.

ÖRNEK Yalnız benim için bak yeŖil yeŖil.

Dn dediğini, bugün inkâr ediyor.

Cumartesi akŖamı hepimiz fazlasıyla gerildik.

Sayırsız kitabın bulunduğu bu kütüphaneyi geçen yüzyılın baŖlarında Avrupalı bilim insanları ziyaret etmiŖ.

Eskiden ülkelerin zenginliğinin ölçütü, sahip olunan toprak ve doğal kaynakların miktarıydı.

40 yıl önce yayımlanan ve güncelliğini hâlâ koruyan “Türk DŖnnde Batı Sorunu” adlı eser yeni baskıyla okurun karŖısında.

Ŗehir dıŖına çıkmak bu insanları olumlu Ŗekilde etkileyecektir.

Az önce bir çocuğun ađlaya ađlaya koŖtuđunu gördüm.

Seni kaybetme korkusundan hiç söz etmiyor.

Dn okulda yaŖanan olay herkesin keyfini kaçırdı. (YOK)

1800’l yıllardan kalma olduğu dŖnlen ve o zamanın kültüründen izler taŖıyan bu yatağan, Milas’ta yapılan bir sergide gösteriliyor.



“Nere?” sorusuna cevap verirse zarf tmlecisi, “Nereye?” sorusuna cevap verirse dolaylı tmlecisi bulmuŖ oluruz.

